

HANS RENNER

## ČEŠI, NIZOZEMCI A JEJICH NÁRODNÍ DĚJINY

Pokud můžeme věřit nizozemským historikům, není znalost národních dějin u průměrně vzdělaného Nizozemce nijak zvlášť velká. To můžeme tvrdit i o současných nizozemských zákonodárcích v parlamentu. Z výzkumu časopisu *Historisch Nieuwsblad* nedávno vyplynulo, že většina nizozemských poslanců na národní dějiny vlastně příliš nedá. Byl to dokonce člen sněmovny, který si popletl Viléma Oranžského (1533–1584) se svatým Bonifácem, a prvně jmenovaného nechal zavraždit u Dokkumu, tzn. na místě, kde přišel o život o osm století dříve svatý Bonifác.<sup>1</sup>

Ubohé výsledky ankety byly okamžitě ze široka rozebrány v tisku a daly podnět k prudkým výměnám názorů mezi zastánci a odpůrci většího historického povědomí nizozemského obyvatelstva a jeho zákonodárců. Profesionální historikové jsou velmi zneklidněni faktem, že profesionální politikové – členové parlamentu – se nestydí za své nedostatečné znalosti národní minulosti. Ba naopak, připouštějí svou neznalost historie a také nedostatek zájmu o historické vědomosti bez mrknutí oka.<sup>2</sup>

Nejen znalosti, ale i prožívání národních dějin má u mnoha Nizozemců daleko k uspokojivosti. Průměrně vzdělaný Čech bude nepochybně vědět, že Jan Amos Komenský je pohřben v Naardenu. Během své dovolené v Nizozemí zajisté navštíví hrob českého „učitele národů“, aby uctil velkého syna národa a v něm také trochu sám sebe. Nizozemský učenec Erasmus Rotterdamský je, co se týče jeho významu pro literární Evropu, s Komenským jistě srovnatelný. Ale jeho hrob se nestal poutním místem. Nebo přesněji řečeno, většina Nizozemců ani neví, kde by měli Erasmův hrob hledat.

---

1 Eva Rensmanová a Werner Bossmann, "Willem van Oranje in 1600-zoveel bij Dokkum vermoord. Tweede kamer haalt onvoldoende voor proefwerk geschiedenis", in: *Historisch Nieuwsblad*, 5 (1966) 6, str. 16–21.

2 Typické poznámky několika poslanců: „Nevím o tom opravdu nic.“, „Takové vědomosti jsou mi šumafuk.“, „Zaměřuji se spíše na budoucnost.“, „Kdybyste se mě zeptal, co jsem dělal včera, tak to také nevím.“ Ibid., str. 17 a další.

„Abychom si mohli na něco vzpomenout, musíme si to umět představit“, doplňuje historik Doeko Bosscher známé přísloví „History is what you can remember“.<sup>3</sup> O mře historické vzpomínky a představy, jiném důležitém měřítku postoje k minulosti, se v Nizozemí v historických kruzích traduje klasický příklad. Týká se bitvy u Nieuwpoortu. „Samozřejmě v roce 1600“, ví každý vzdělaný Nizozemec. Zeptáme-li se ale dále, co to bylo za bitvu, zda na zemi nebo na moři, kdo proti sobě bojoval, jak se jmenovali velitelé na obou stranách, proč k tomuto vojenskému střetnutí došlo nebo kdo měl při útoku slunce v zádech, pak bude mít dotazovaný s odpovědí velké potíže.

Uvedený příklad samozřejmě neříká nic o intelektuálních a jiných kvalitách toho či onoho Nizozemce, jen o jeho vztahu k vlastním dějinám. Ten se dá nejlépe vyjádřit slovem „vlažný“. Vlastní dějiny a historické události, ať již velkolepé či nikoli, nechávají Nizozemce poměrně chladným. „Blažené jsou národy, které nepotřebují své dějiny“, pomyslel by si Čech jako historický obyvatel střední Evropy a jako představitel národa, který znovu našel svou identitu teprve v průběhu 19. století.

S určitým zobecněním můžeme říci, že Nizozemec se zabývá mnohem více svou budoucností než minulostí. Stojí ve středu současného dynamického světa, výstižně představovaného v reklamních spotech na KLM [národní letecká společnost, pozn. překladatelky] nebo na cigarety Peter Stuyvesant v holandských kinech. Nizozemec se vidí v Evropské unii a v 21. století. Historická osoba Stuyvesanta, který v 17. století musel přenechat Nieuw-Amsterdam Angličanům, mu sotva něco řekne, „Ztrátu New Yorku“ nepovažuje za národní porážku, už vůbec ne za historickou katastrofu. Vždyť tím nebyla ohrožena národní nezávislost – natož protestantská víra – a Zlaté století pokračovalo.

Nizozemské dějiny jsou šťastné dějiny. Ve svém národním bytí byli Nizozemci sotva kdy vážně ohroženi. Pokud to porovnáme s dějinami národů ve střední Evropě, s českými, nebo ještě spíše s polskými a maďarskými dějinami, dojdeme k závěru, že nizozemská historie zažila poměrně málo katastrof. Období, kdy se v Nizozemí cítili „bezradně, zoufale a beznadějně“, jako v roce 1672 a krátce potom, je výjimkou potvrzující pravidlo.

A co říci o španělské okupaci? Ačkoli byla těžká, přesto nezanechala u protestantských Nizozemců v žádném případě pocitu frustrace a hořkosti. Fakt, že svatý Mikuláš přichází každý rok 5. prosince do Nizozemí právě z Madridu, hovoří v této souvislosti zcela výmluvně. A Napoleon se svými Francouzi? Krátká epizoda. Za Ludvíka Napoleona, „králíka Nizozemí“<sup>4</sup>, nedopadlo obsazení vlastně nejhůře, zatímco krátce po jeho abdikaci to už šlo s jeho slavným bratrem z kopce. Oranžští se vrátili, republika se stala monarchií, připojila se Belgie a Belgie se zase odloučila, a život šel vždy svou normální cestou.

A co Hitler? S Hitlerem a druhou světovou válkou se to má jinak. Nacistické obsazení s jeho krutostmi patří v Nizozemí k nestrávené minulosti. Tady je his-

<sup>3</sup> Doeko Bosscher, „De jaren vijftig epischer geduid“, in: *BMGN*, 112 (1997), 2, str. 214.

<sup>4</sup> Nizozemská slovní hříčka, ve které je zaměněno slovo „koning“ (král) za „konijn“ (králík).

torická vzpomínka nápadně živá. Dokonce i u generací, které válku a německé obsazení nezažily na vlastní kůži. Z výzkumu publikovaného Nizozemským institutem pro mezinárodní vztahy „Clingendael“ vyplývá, že u nizozemské mládeže 90. let převládá negativní vztah k Německu a Němcům.<sup>5</sup> Jiné země a národy Evropské unie na tom jsou, co se týče jejich popularity, u mládeže značně lépe. Poslední dobou se jak nizozemská, tak německá strana velmi snaží o to, aby se německý obraz Německa u nizozemské mládeže zbavil starých stigmat.

Historická diskuse o letech obsazení nebude moci být ještě dlouhou dobu uzavřena, i co se týče vztahu Nizozemců k jejich pronásledovaným židovským spoluobčanům. Proč tak málo Židů v Nizozemí uniklo hrůzám holocaustu? Mnoho příspěvků z posledních let věnovaných tomuto tématu dokazuje, že Nizozemci jsou schopni dívat se velmi kriticky také na své vlastní dějiny.

Citlivou historickou otázkou z nedávné nizozemské historie jsou dále dvě tzv. „policejní akce“ z let 1947–1948 v Nizozemské Indii (Indonésie). Zvláště tvrdý zásah (jedné části) nizozemské armády v jižním Celebesu je v této době námětem ohnivých diskuzí o tom, kde končí láska k vlasti a konání vojenské povinnosti a kde začínají válečné zločiny.

Až na dekolonizační proces je nizozemská historie od druhé světové války opravdu bez nesrovnalostí a nesnází. Vzhledem k vysoké prosperitě a demokratické svobodě, kterou se vyznačuje nizozemský společenský život, patří toto nejmladší období národních dějin se svou politickou stabilitou a sociálním klidem zároveň k nejšťastnějším obdobím Nizozemí. A současně – tak to připadá středoevropskému historikovi – očitému svědkovi – k těm nejnudnějším.

Svoboda a blahobyt zčásti vysvětlují, proč v nizozemském kulturním a politickém vědomí zaujímá národní historie jen skromné postavení. Nizozemec se nemusí dennodenně odvolávat na znalosti a zkušenosti z vlastní historie, protože necítí potřebu používat minulost jako terapeutického postupu v konfrontaci s dneškem. Jinak řečeno, Nizozemec nemusí kompenzovat frustrace z dneška nebo z nedávné minulosti vystavováním největších událostí v dějinách. V Nizozemí totiž neexistují žádné nacionální frustrace a traumata.

Při prakticky všech porovnáních s jinými zeměmi a národy světa vybočuje Nizozemí v oblasti ekonomické, politické, sociální a lékařské pozitivně z řady. Nizozemí proto považuje řada světových politiků a podnikových managerů za svůj vzor a řada Nizozemců zase za „zemi – průvodkyni národů“. A Nizozemí má z této role ve světě viditelně radost. To neplatí ostatně jen pro protestantskou část obyvatelstva.

Ani na podporu nizozemské identity v naší době není třeba slavné minulosti. O potřebě představovat vlastní dějiny ještě slavnější, než ve skutečnosti byly, nemůže být v Nizozemí řeč – na rozdíl od některých nově zformovaných evropských států z 90. let. Nizozemská identita je pevná od 18. století, a tím je pevně

---

<sup>5</sup> Lutsen B. Jansen, *Bekend en onbemind* (Haag: Nizozemský institut pro mezinárodní vztahy Clingendael, 1993), str. 22 a další.

také místo Nizozemí v Evropě jako země, která je „malá velikostí, ale velká významem“.

Zvláště nezávislost a svobodu prožívají Nizozemci jako samozřejmost, jako něco, co je Nizozemí vlastní. Od definitivního uznání Republiky za suverénní stát Vestfálským mírem roku 1648 poznala každá generace Nizozemců národní nezávislost, ačkoli ta si žádala opakovaně vojenské vypětí a oběti. Fakticky existovala tato nezávislost už déle, od konce 16. století.

„Peter Burke kdysi řekl, že právě úspěšné národy s bohatou minulostí si mohou dovolit na svou minulost zapomenout...“, píše nizozemský historik Frank Ankersmit a dodává: „A tak má také Nizozemí, které Huizinga právem definuje jako *nation satisfaitte*, málo důvodů ztrácet se v rozjímání o své identitě.“<sup>6</sup>

Češi na tom jsou jinak. Nebyly pro ně předurčeny právě šťastné dějiny v Evropě. České „Zlaté století“ také spadá do dálnější minulosti než nizozemské – do 14. století. Za německého císaře Karla IV., který byl zároveň českým králem a sídlil v Praze, dosáhlo České království do té doby nepoznaného rozkvětu, jak ekonomického, tak kulturního. Tehdy byly země Koruny české považovány za nejrozvinutější a nejbohatší oblast severně od Alp.

Během 15. a 16. století získalo království převážně protestantský charakter. Tradice českého protestantismu je však starší. Začíná u církevního reformátora a rektora pražské univerzity Jana Husa, který skončil roku 1415 v Kostnici jako kacíř na hranici. Historická vzpomínka na Husa zůstala pro mnoho Čechů dodnes živá. Den jeho smrti, 7. červenec, zůstal i po sametové revoluci roku 1989 oficiálním státním svátkem (stejně jako tomu bylo také za první republiky v letech 1918–1938).

V době třicetileté války (1618–1648), která začala v Praze povstáním české protestantské šlechty a měšťanstva, museli čeští protestanti v bitvě na Bílé hoře prohrát. Zde se česká a nizozemská cesta po Evropě (obě se vyznačovaly protihabsburskými povstáními) rozcházejí. České království padlo do rukou Habsburků, ztratilo svou samostatnost a do roku 1918 bylo součástí habsburské monarchie.

Po Bílé hoře se s českými zeměmi stalo to, co by se asi stalo s Nizozemím, kdyby boj nevyhráli Vilém Oranžský a princ Mořic, ale španělský král Filip II. a vévoda z Alby. Vídni se teď naskytla možnost, jak udělat s rebely krátký proces. Hlavy vůdců povstání se kutálely z popraviště, světská i duchovní česká elita (asi 150000 osob) musela kvůli víře opustit zemi a její majetek byl zkonfiskován. Mnoho protestantů hledalo a nacházelo útočiště v Nizozemí.

Třicetiletá válka a její hrůzy kromě toho výrazně zmenšily počet obyvatelstva nešťastného království. Protireformace zvítězila. Obyvatelé Českého království, oloupení o přirozené vůdce, byli velmi snadno rekatolizováni. Během jedné generace se změnilo „kacířské Čechy“ na „Čechy svaté“. Nastoupila bohatá

<sup>6</sup> Frank Ankersmit, "Navelstaren wijst op stagneren van democratie", in: *NRC Handelsblad*, 4. dubna 1996, str. 10.

barokní kultura a vtiskla nesmazatelnou stopu umění a duchovnímu životu. Ta může být považována za světlou stránku protireformace. Baroko položilo základ umělecké píli a odbornosti v Čechách a vedlo k novému kulturnímu rozkvětu. Praha se stala „barokním městem“ a také v dnešní České republice, v Čechách stejně jako na Moravě a ve Slezsku, je „barokní krajina“ ještě dobře viditelná.

V ostrém kontrastu k tomuto kulturnímu rozkvětu byla centralistická snaha habsburských vládců vytvořit z Rakouska jednotný státní celek. Shora uskutečňovaná germanizace dosáhla svého vrcholu za vlády císaře Josefa II. (1780–1790). Snažila se o to, aby český jazyk – kdysi jeden z nejvýznamnějších jazyků střední Evropy – téměř zmizel. Čeština jako kulturní jazyk přestala téměř existovat. Jen na venkově a u malých řemeslníků a služebnictva ve městech se český jazyk ještě udržel jako hovorová řeč.

Když se začalo během 19. století také v českých zemích v důsledku osvícenství a Francouzské revoluce rozvíjet národní povědomí, vzrostl silně zájem o vlastní jazyk, literaturu a historii. V českých národních dějinách se hovoří o tzv. národním obrození. Pro posilnění českého „Volksgeist“ [= národního ducha, S.H.], řečeno termínem Johanna Gottfrieda Herdera, se vydali čeští „buditelé“ – vlastenci a nacionalisté – horlivě hledat „to vlastní“ v jazyku a literatuře. Potřeba českých literárních monumentů z daleké minulosti byla veliká. Dokonce tak veliká, že několik starých literárních pokladů bylo úplně vymyšleno.

Tyto „staré“ rukopisy byly současně důležitým historickým pramenem.<sup>7</sup> Vrhly mezi jiným nové světlo na pohanské období českých dějin. Vlivný český historik František Palacký přepracoval tuto látku v dobré víře ve svém opus magnum *Dějiny národa českého* z roku 1848.<sup>8</sup> Ačkoli byly rukopisy na konci 19. století (po smrti Palackého) odhaleny a označeny za falzum, zůstal v českém historickém vědomí lesk slavné národní minulosti.

Tak vyrostla mýtická, potom historicky „dokázaná“ a poté zfalšováním ocejchovaná postava kněžny Libuše v průběhu 19. a 20. století v důležitý národní symbol.<sup>9</sup> Téměř česká verze americké Sochy svobody. K utvoření tohoto obrazu přispěla četná zobrazení kněžny Libuše v dílech generace národně uvědomělých umělců. Ne na posledním místě můžeme jmenovat sváteční a nacionálně silně zatíženou operu Libuše od Bedřicha Smetany z roku 1881.

Ve srovnání s jinými částmi multinárodního habsburského státu, jehož název se roku 1867 změnil na Rakousko-Uhersko, byly Čechy, Morava a Slezsko bohaté a prosperující. Před 1. světovou válkou (1914–1918) zde bylo koncentrováno více než 60 procent průmyslového potenciálu c.k. monarchie. Ekonomicky,

<sup>7</sup> To se týká hlavně známých falzifikátů Václava Hanky – Rukopisu královédvorského ze 2. pol. 13. století („objeveného“ roku 1817) a tzv. Zelenohorského rukopisu neboli Libušina soudu z 10. či dokonce 9. století („objeveného“ roku 1818).

<sup>8</sup> František Palacký, *Dějiny národa českého v Čechách a v Moravě dle původních pramenů*, 1. díl (Praha, 1933), str. 67 a další.

<sup>9</sup> Jiří Rak, *Bývali Čechové. České historické mýty a stereotypy* (Praha: H&H, 1994), str. 18.

sociálně a kulturně se Češi cítili podobně jako Němci, vedoucí národ v rakouské části císařství.

Jinak tomu bylo v politické oblasti. Pro politickou autonomii zemí Kuruny české – vroucné české přání – nebylo v tehdejší státní uspořádání monarchie místo, což vedlo ke stále větší frustraci na české straně. Češi se cítili utlačováni a proti Vídni vedli urputný politický boj za emancipaci. Národní kultura ve všech svých podobách (literatura, hudba, výtvarné umění, architektura, dějepi-sectví) fungovala jako ventil politických frustrací.

Lpění na vlastní kultuře všeobecně a historii zvlášť bylo dále diktováno nepřetržitým strachem ze ztráty vlastní identity a národní samostatnosti. Strachem, který měl ostatně reálné základy. Skutečně svobodní a nezávislí byli Češi v tomto století jen sporadicky: v období 1918–1938, pak dva roky po 2. světové válce a znovu až teprve po pádu komunismu v roce 1989.

To zároveň vysvětluje – z nizozemského pohledu těžko pochopitelnou – českou posedlost vlastní kulturou, která je dodnes v této středoevropské republice viditelná. S příslovečným „českým provincialismem“ nemá tato (přehnaná) závislost na vlastních kulturních hodnotách co dělat. Příčinou je fakt, že kultura byla po dlouhá staletí osvědčeným prostředkem v rukou nesvobodného a frustrovaného národa v jeho boji za přežití.

Ani ve 20. století neměli Češi frustraci a traumat nedostatek. Na začátku byla Mnichovská konference v roce 1938, kdy západní demokracie Francie a Anglie vydaly svého spojence Československo Adolfu Hitlerovi. Pak surová německá okupace. V roce 1948 následoval komunistický převrat a sovětský totalitarismus. Nakonec přišla na řadu vojenská intervence Sovětského svazu a jeho satelitů v srpnu 1968, která učinila konec Pražskému jaru a obdařila Českoslováky na dalších dvacet let autoritativním režimem.

Češi přežívali v kultuře a kulturou. Národní dějiny v ní tvořily integrální součást. V časech tísně sloužily dějiny jako kolektivní psychoterapie. Hledaly se světlé okamžiky minulosti, aby se udržela naděje v budoucnost. Když se vrátíme do českých středověkých dějin, napadne nás, že Češi – na rozdíl od Poláků, Maďarů a v jistém smyslu i Slováků – nikdy nevedli ozbrojený odboj hodný zmínky proti cizí nadvládě ve své zemi. V Čechách člověk také marně hledá známé generály nebo vůdce velkých povstání, národní hrdiny typu Tadeusze Kosciuszka z Polska 18. století nebo Lájose Košuta z Maďarska 19. století. A co se týče řady nizozemských námořních hrdinů a vojenských vůdců, nemá pro ně česká historie – nehledě na jednu, dvě výjimky – vůbec žádný ekvivalent.

Krvavé povstání, řízení zbraní a boj na barikádách se nehodí do české tradice. Češi se nebránili anexi pohraničních oblastí Hitlerem v roce 1938, nebránili se ani tehdy, když nacisti obsadili v březnu 1939 zbytek Čech a Moravy. Když v srpnu 1968 vjely do Československa sovětské tanky, nebyla ze strany obyvatelstva vystřelena jediná rána. V Polsku za 2. světové války a v Maďarsku v roce 1956 to bylo jiné.

V tomto ohledu jsou Češi všechno kromě hrdinského národa. Jejich obrana byla duchovní povahy, vůdci proto jen zřídka třímali meč – často to však byli intelektuálové: spisovatelé, učenci a jiní tvůrčí duchové.

Výmluvné je srovnání respektu k nejvíce zasloužilým osobnostem z nizozemské a české minulosti mezi studenty historie z obou zemí. Uskutečnilo se na základě ankety autora tohoto příspěvku v únoru 1997 na Královské univerzitě v Groningenu a na Karlově univerzitě v Praze.<sup>10</sup>

Patnácti nizozemským studentům historie byla položena následující otázka: „Jmenuj pět známých osobností z nizozemské historie, které se zvláště zasloužily o naši zem nebo dokonce vykonaly hrdinské skutky.“ Z těchto pěti historických osob mohla být nanejvýš jedna žijící. Studenti byli požádáni, aby napsali přesně pět jmen, nejlépe v chronologickém pořadí, bez vzájemné konzultace. Nizozemští studenti uvedli celkově 30 různých jmen.

Pořadí prvních pěti míst je následující:

<u>historická osoba</u>	<u>počet hlasů</u>
1. Vilém Oranžský (1533–1584)	15
2. Michiel de Ruyter (1607–1676)	9
3. Thorbecke (1798–1872)	6
4. Piet Hein (1577–1629)	4
5. Johan van Oldenbarnevelt (1547–1619)	3
Maarten H. Tromp (1598–1653)	3
Rembrandt (1606–1669)	3
Johan de Witt (1625–1672)	3
místodržitel Vilém III (1672–1702)	3

[Pro informaci, další žijící osobnosti na nizozemském seznamu byli: princ Bernhard (2), Johan Cruyff – fotbalista (2), Ruud Lubbers – bývalý premiér (1)]

Nápadné na tomto přehledu je prominentní přítomnost námořních hrdinů Michiele de Ruytera, Pieta Heina a Maartena Harpertszoona Trompa. Vilém Oranžský funguje jako otec vlasti, král Anglie a místodržitel Vilém III. se dostal na seznam na základě svých velkých politických a vojenských zásluh. Vůdcové

<sup>10</sup> V obou městech se ankety zúčastnilo 15 studentů vyšších ročníků oboru moderní dějiny. Skupina se skládala jak v Praze, tak v Groningenu ze 4 žen a 11 mužů. Anketa samozřejmě není reprezentativní, ale podle názoru autora ukazuje všeobecný trend.

– intelektuálové, které reprezentují Thorbeck a Johan de Witt, jsou v této nizozemské historické hitparádě zastoupeni relativně málo, umístění malíře Rembrandta je dáno respektem k nizozemskému umění Zlatého věku. Převaha osobností ze 17. století bije do očí. Když připočítáme Oldenbarnevelta, bylo dokonce sedm z devíti umístěných Nizozemců činných ve Zlatém věku.

Stejná otázka, ale týkající se českých dějin, byla předložena 15 českým studentům. Uvedli 23 jmen. Na prvních pěti místech skončilo 7 historických veličanů, rovnoměrně rozptýlených v celé historii. Takový byl výsledek:

<u>historická osoba</u>	<u>počet hlasů</u>
1. Karel IV (1316–1378)	14
2/3 T. G. Masaryk (1850–1937)	9
2/3 Václav Havel (nar. 1936)	9
4. sv. Václav (asi 907–929/935)	5
5. Jan Hus (asi 1371–1415)	4
Jiří z Poděbrad (1420–1471)	4
J. A. Komenský (1592–1670)	4

První, co na českém seznamu historických osobností upoutá pozornost, je vysoká úcta k prezidentovi-spisovateli Václavu Havlovi a také k jiným intelektuálům/učencům. Filozof T. G. Masaryk, spisovatel Václav Havel, teolog Jan Hus a učenec Komenský zabírají více než polovinu počtu míst. Svatý Václav a Karel IV. (otec vlasti) jsou jako zakladatelé českého státu ekvivalenty Viléma Oranžského. Ze sedmi výše jmenovaných osob se může jen král Jiří z Poděbrad, nadaný politik, honosit válečnými zásluhami. V tomto ohledu se podobá nejvíce Vilému III. z nizozemského seznamu. Komunističtí „hrdinové“, kteří plnili učebnice dějepisu dlouhých čtyřicet let, chyběli úplně.

Volba historických hrdinů, provedená nizozemskými a českými studenty historie, podtrhuje velký rozdíl mezi dějinami obou zemí a národů. Nizozemci vystoupili kvůli své nezávislosti a svobodě nebo – volněji vyjádřeno – kvůli svému národnímu zájmu v rozhodujících momentech se zbraní v ruce. Češi naproti tomu prokázali nápadně a příležitostně dokonce obdivuhodný duchovní odboj.

Po roce 1989 se začal běh českých dějin zase konečně podobat nizozemskému. Ve srovnání s Nizozemím se však u Čechů dá mluvit o mnoha historických událostech, se kterými se Češi dosud nevyrovnali – nacistické obsazení, odboj a kolaborace, pronásledování Židů a odsun sudetských Němců po 2. světové válce. Také mnoho aspektů z komunistického období ještě čeká na společenskou diskuzi a výrok historiků – např. chování komunistů za tzv. normalizace po roce



1968 a podivná metamorfóza komunistických kádrů na kapitalistické podnikatele po roce 1989.

Je naděje, že teď přešla také Česká republika zaslouženě na poklidnou politickou cestu, stejně jako Nizozemí po 2. světové válce. Pro Čechy nebyla v moderních dějinách ještě nikdy tak výhodná geopolitická situace jako po pádu komunismu v roce 1989 a po rozpadu Sovětského svazu o dva roky později.

Čechy na cestě k demokratické, ekonomické a sociální úrovni Nizozemí s jeho vysokou prosperitou a rozvinutou „civic society“? Většina Čechů by se pod to ráda podepsala. I přesto, že brzy budou prosperující českou společnost obcházet poslanci, kteří sami nechají upálit Jana Husa na Václavském náměstí, aby ho potom pohřbili v Naardenu.

*Překlad: Sylva Hulová (UP Olomouc)*

